

# MÔ HÌNH BỘ LUẬT HÌNH SỰ VIỆT NAM THEO HƯỚNG MỞ RỘNG NGUỒN CỦA PHÁP LUẬT HÌNH SỰ

NGUYỄN NGỌC HÒA\*

*Tóm tắt: Trên cơ sở khái quát nội dung và ý nghĩa của việc mở rộng nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam, bài viết phân tích các yêu cầu được đặt ra đối với Bộ luật Hình sự (BLHS) cũng như các luật hình sự khác khi mở rộng nguồn của pháp luật hình sự và đề xuất các sửa đổi BLHS hiện hành để hình thành Mô hình BLHS theo hướng mở rộng này.*

*Từ khóa: Nguồn của pháp luật hình sự; luật hình sự khác; luật hình sự phụ; luật hình sự đơn lẻ*

*Ngày nhận bài: 11/3/2025; Biên tập xong: 22/3/2025; Duyệt đăng: 24/3/2025*

## THE MODEL OF VIETNAMESE PENAL CODE IN LINE WITH THE DIRECTION OF EXTENDING SOURCES OF CRIMINAL LAW

**Abstract:** Based on an overview of the content and significance of expanding the sources of Vietnamese criminal law, this article analyzes the requirements placed on the Penal Code as well as other criminal legislation in the context of such an expansion. It further proposes amendments to the current Penal Code to establish a model of criminal law that aligns with this broader approach.

**Keywords:** Source of criminal law; other criminal laws; supplementary criminal laws; individual criminal laws

**Received:** Mar 11th 2025; **Editing completed:** Mar 22nd 2025; **Accepted for publication:** Mar 24th 2025

### Đặt vấn đề

Trong các định hướng hoàn thiện BLHS, định hướng mở rộng nguồn của pháp luật hình sự là một định hướng đã từng được đặt ra trong các lần sửa đổi BLHS trước đây nhưng chưa được thực hiện. Cho đến nay, đã có nhiều nghiên cứu về định hướng hoàn thiện này dưới góc độ lý luận và thực tiễn. Kế thừa kết quả nghiên cứu đã đạt được, bài viết khái quát sự cần thiết của việc mở rộng nguồn của pháp luật hình sự và đề xuất mô hình BLHS theo hướng mở rộng nguồn của pháp luật hình sự.

### 1. Khái quát về nguồn của pháp luật hình sự và việc mở rộng nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam

Nguồn của pháp luật hình sự có thể được hiểu theo các nghĩa rộng hẹp khác nhau<sup>1</sup>. Ở đây, nguồn của pháp luật hình sự được hiểu là các văn bản quy phạm pháp luật có nội dung xác định trách nhiệm hình sự, xác định tội phạm và hình phạt. Theo đó, "...nguồn của (pháp) luật hình sự chỉ bao gồm những căn cứ trực tiếp quy định về những gì liên quan đến tội

phạm và hình phạt..."<sup>2</sup> mà không gồm văn bản quy phạm pháp luật có chức năng giải thích, hướng dẫn. Cách hiểu này có thể thấy trong nhiều nghiên cứu gần đây về mở rộng nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam<sup>3</sup>.

Trước năm 1986, nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam tương đối đa dạng nhưng chưa có BLHS mà chỉ có các văn bản quy phạm pháp luật hình sự đơn lẻ, chủ yếu là các pháp lệnh quy định các nhóm tội cụ thể. Từ năm 1986, khi BLHS đầu tiên có hiệu lực, nguồn của pháp luật hình sự được giới hạn là BLHS. Sự ra đời Bộ luật này thể hiện bước phát triển của pháp luật hình sự Việt Nam nhưng việc giới hạn nguồn của pháp luật hình sự như

\* Email: Nnhhoa@hcmulaw.edu.vn

Giáo sư, Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh

<sup>2</sup> Đào Trí Úc, *Luật hình sự Việt Nam, Quyển 1 - Những vấn đề chung*, Nxb. Khoa học xã hội, 2000, tr. 293.

<sup>3</sup> Ví dụ: Nguyễn Ngọc Hòa, "Các định hướng sửa đổi, bổ sung Bộ luật hình sự Việt Nam", *Tạp chí Luật học*, số 4/2013; Bộ Tư pháp, *Khả năng mở rộng nguồn của Luật Hình sự*, Tọa đàm của Hội đồng khoa học bộ (tháng 4/2014); Bộ Tư pháp, *Báo cáo kết quả tổng kết thực tiễn thi hành Bộ luật hình sự của Bộ Tư pháp* (tháng 2/2015); Nguyễn Ngọc Hòa, "Nguồn của pháp luật hình sự và vấn đề mở rộng nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam", *Tạp chí Luật học*, số 4/2022...

<sup>1</sup> Nguyễn Ngọc Hòa, "Nguồn của pháp luật hình sự và vấn đề mở rộng nguồn của pháp luật hình sự Việt Nam", *Tạp chí Luật học*, số 4/2022.